

26.03x33.56	1	עמוד 20	ידיעות אחרונות - המוסף לשבת	11/05/2018	63485179-3
אוניברסיטת חיפה - 8079					

יצאה הרוח מרוחאני

נשיא איראן מתעקש שפרישת ארה"ב מהסכם לא תוביל למצוקה כלכלית, אבל צעירים רבים במדינה מסרבים להאמין • במחנה השמרני קוראים להדיח אותו ולמנות במקומו ביטחוניסט

חברי כנסת איראני שורפים את הדגל האמריקאי, שלושם. בקרב מיליונים בציבור נושבות רוחות אחרות לגמרי

נות מגורים, לא התגשמו. אני לא קונה את התיאור של אמריקה כשטן הגדול". המעצבת המשיכה וכתבה כי לפני שלוש שנים, כשנחתמו הסכמי הגרעין, יצאה לרחובות עם חברים, וכל אחד נופף בשטר של דולר, לאות שמחה. "הייתי רוצה לחיות באמריקה", היא כותבת, "אבל לא נותנים אשורות כניסה לאזרחים איראנים. השלטון אצלנו מושחת. כל מי שעובד במגזר הציבורי דואג בעיקר לכיס הפרטי שלו, ואנחנו, הצעירים, מופקדים. השלטון לא מבין שאנחנו חשופים למה שמתרחש בעור לם הגדול ורוצים לחיות חיים אחרים, מכבדים. אני בטוחה שיגיע הרגע שבו נצא לרחובות. אין לנו יותר מה להפסיד".

לא רוצים פלישה צבאית

מיד אחרי כתיבת ההסכם נשמעו קריאות במחנה השמרני של איראן להדיח את רוחאני, שכהונתו השנייה תסתיים עוד שלוש שנים, ולמנות במקומו נשיא "קשוח וריכוזי, שיבוא מהצבא או ממנגנוני הביטחון ויציל את איראן".

אבל בסביבת הנשיא רוחאני לא מתכוונים להדיח אותו. עם זאת, סמכויותיו כנראה יוגבלו למאמץ למנוע ניסוח רך שיוביל להחזרת ההסכם ולהקלת המצור הכלכלי. "ד"ר שהוואר לא מאמין שרוחאני יכול לשמור על כוחו לאורך זמן. "אני חושב שאין פתרון, אלא בחילופי משטר", הוא אומר. "אני חושב שבישראל מאמצים את הקו החדש של טראמפ: ליצור לחץ על איראן שיביא למהומות, ולעזור למפגינים. זה הסיכוי בפלישה צבאית אמריקאית אף אחד לא מעוניין. היא עלולה להיות מסוכנת ולעלות בחייהם של הרבה מאוד בני אדם משני הצדדים".

tuvav@netvision.net.il

מזיעים להם לימודים בחינם ומוציאים מדי שנה יותר משני מיליון בוגרים. צריך לשים לב לפנייה של טראמפ (ושל נתניהו ובנט בישראל, לפניו), השבוע, למיליוני הצעירים המשכילים. טראמפ הציג להם תחזית כלכלית-מדינית קודרת והמליץ להם להפיל שיל שרוולים ולצאת נגד השלטון - אולי הפעם זה יצליח לחולל מהפך.

"אני מאמין שהאמריקאים נערכים לסיוע למפגינים באיראן", אומר ד"ר שהוואר. "הם יוכלו למצוא דרכים להעביר להם מימון, ציוד אלקטרוני, משדרים זעירים ועוד נוספים שסייעו להם להתארגן בצורה מוצלחת יותר לקראת היציאה לרחובות. אין לי ספק שהממשל בוושינגטון מגבש תוכנית להובלת שינוי המשטר האיראני דרך החמרת הסנקציות. טראמפ כבר בהחיר שהוא לא חושב על עימות צבאי חזיתי מול איראן, אבל הוא בהחלט מוכן לתרום ליצירת המהפך".

גם הנשיא רוחאני, שיצא ברווז צולע מכתישת הסכמי הגרעין, יתמקד מעכשיו בכתובת שאליה מכוונים בוושינגטון. למעשה, הוא כבר התחיל בכך: בנאום התגובה ניסה (בלי הצלחה בקרב צעירי איראן) לצייר את הממשל האמריקאי כמתנער סדרתי מהסכמים, כשותף רך של "הישות הציונית", כמי שמדחף ברקמת היחסים המורכבת בין הדור הישן והמדחף השמרני ברפובליקה האיסלאמית לבין הצעירים שגילו את העולם הנאור דרך הרשתות החברתיות והאינטרנט ומטפחים תקוות להיפטר מהאיתוללות. "אני אוהבת את איראן, אבל מרגישה שהמשטר דוחף אותי החוצה", כותבת לי מעצבת פנים צעירה. "התמזל מזלי, ומצאתי עבודה, אבל אני לא יודעת מה יקרה אם המצב יחמיר והמשטר ייסגר. המחירים קפצו בבת אחת, החנויות מתרוקנות, והחלומות הגדולים על חברות גדולות מהמערב שיקימו בתי מלון ושכר

זה מה שכתב לי אתמול בבוקר תושב טהרן, בן 24. "כולנו כאן מתוחים ומבוהלים. טראמפ פונה אלינו מושיגטון וקורא לנו 'הצעירים המסכנים של איראן'. מהצד השני, הנשיא רוחאני מבטיח ש'יהיה בסדר' ומתעקש שהמצב החדש רק ילכד את העם האיראני. למי אני בוחר להאמין? לא קשה לנחש".

ואכן, רוחאני הבטיח השבוע שמנגנוני המשטר בטהרן ידאגו לכל מחסורם של עשרות מיליוני הצעירים. "יהיה קשה שבועיים-שלושה, אולי קצת יותר", אמר, "אבל איראן לא תקרוס. לא נזניח את בני הדור הצעיר".

"החברים שלי ואני פוחדים ממה שעומד לקרות, ויודעים שיהיה קשה ומתוח", המשיך הצעיר מטהרן. "בגלל המצב אני לא יודע אם העסק שאני עובד בו כשכיר, יש רוח. הנשיא רוחאני הבטיח, מיד אחרי הנאום של הנשיא טראמפ, שהוא ידאג אישית שהמצוקה הכלכלית לא תהיה ריף. אני מנסה לאמץ את ההבטחות שלו, כי אין לצעירים של איראן תקווה אחרת. אני גם מאמין שרוחאני כבר עובד בצינורות החשאיים על שיפוץ ההסכם".

מבחינת רוחאני, ההסכם לא התבטל ולא נכתש, ואיראן תמשיך לדבוק בו בעקשנות מול השותפות שחתמו עליו לפני שלוש שנים. אחרי שארצות-הברית נטשה ברעש גדול, נותרו סין, רוסיה, צרפת, האיחוד האירופי, גרמניה ובריטניה, ורוחאני אמר שלשום הוא מקבל מהם משהו רוח מעודדים. "לא נסכים לנהל משא ומתן נוסף אחרי שחשפנו מחדש את פרצופו האמיתי של השטן האמריקאי, שמתכחש להסכמים", הכריז.

בוג'רדי, עוד צעיר מטהרן, מוטרד מהאיום של טראמפ להעניש את מי שיתעקשו לעשות עסקים עם איראן. "אני בוגר אוניברסיטה, ואני מובטל. אילו היו מסירים מעלינו את הנידוי הכלכלי, והיו מגשימים את התוכניות העסקיות, הייתי מוצא עבודה ויכול להקים משפחה. אבל המחירים קפצו מאז ביטול ההסכם, הריאל צנח ל-77 אלף לדולר אחד בשוק השחור, ואני כבר רואה את עצמי מסתבך עם מנגנוני השלטון".

איך הוא עלול להסתבך? או שהוא וחבריו ימשיכו, בגלל הייאוש, לצרוך סמים ואלכוהול, והשלטון, שעדיין עיניים בינתיים, יחליט לעצור אותם - או שהמצור קה הכלכלית והתסכולים יריצו אותם לכיכרות הערים הגדולות, לסבב חדש של הפגנות מחאה.

"הצעירים של איראן, שני שלישים מאוכלוסיית ה-80 מיליון, כבר מיואשים מהשלטון", מסביר ד"ר סולי שהוואר, ראש מרכז עזרי לחקר איראן והמפרץ הפרסי באוניברסיטת חיפה. "הצעירים האיראנים התנתקו לא רק מהשמרנים, שנתפסים אצלם ככוח מזיק שמתעלם מהם, אלא גם מהמחנה הרפורמיסטי שפיזר הבטחות. הצעירים קנו את ההבטחות של הנשיא רוחאני ותמכו בו לכהונה שנייה, אבל הוא לא מצליח לקיים דבר. הוא אפילו לא מצליח לשחרר את מנהיגי התנועה הירוקה, מהדי כרובי וחסן מוסאווי, שיושבים במעצר בית עם חגורת אבטחה הדוקה כבר שמונה שנים. הצעירים שקוים ברפואי חיים מהעבר, שלא מתאימים להיום".

אין לנו מה להפסיד

הצעירים האיראנים הם כוח משמעותי כיום. מאות האוניברסיטאות והמכוונים להשכלה גבוהה באיראן

מעצבת פנים מטהרן ל"ידיעות אחרונות": "השלטון לא מבין שאנחנו חשופים למה שמתרחש בעולם ורוצים חיים אחרים, מכבדים. יגיע הרגע שנצא לרחובות"